

Список використаних джерел:

1. Мартиненко Н. Розвиток Пенсійної системи України: поняття та сутність. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. № 3 (34). С. 55–61.
2. Дробот Я., Резніченко Н. Проблеми та напрямки реформування пенсійної системи в Україні. Фінансовий простір. 2016. № 1 (21). С. 63–66.
3. Минюк О., Минюк Д. Пенсійна реформа в Україні: реалії та вимоги сьогодення. Юридичний вісник. 2017. № 1 (42). С. 103–109.
4. Трифонов В., Шебалков Г. Пенсійний фонд у цифрах. Молодий вчений. 2017. № 10 (50). С. 1075–1079.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року. № 1058-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
6. МВФ назвав вимоги з приводу пенсійної реформи в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: www.msp.gov.ua.
10. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: www.pfu.gov.ua.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2148-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>.

УДК 336.5

Бугель Ю.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін,
*Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету*

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ ДО СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ

Бугель Ю.В. Адаптація системи митного оподаткування України до світових стандартів. У статті розглянуто теоретичні засади функціонування системи оподаткування товарів під час переміщення через митний кордон України. Досліджено діючу практику митного оподаткування. Висвітлено наявні проблеми функціонування системи митного оподаткування в Україні. Обґрунтовано напрями оптимізації механізму оподаткування експортно-імпорتنих операцій в Україні. Підкреслено значимість окреслених напрямів удосконалення системи митного оподаткування в ефективності та інтернаціоналізації національної економіки.

Ключові слова: зовнішньоекономічна політика, експортно-імпорتنі операції, митне оподаткування, митні платежі, митно-податкові пільги, митно-тарифне регулювання.

Бугель Ю.В. Адаптация системы таможенного налогообложения Украины к мировым стандартам. В статье рассмотрены теоретические основы функционирования системы налогообложения товаров при перемещении через таможенную границу Украины. Исследована действующая практика таможенного налогообложения. Освещены существующие проблемы функционирования системы таможенного налогообложения в Украине. Обоснованы направления оптимизации механизма налогообложения экспортно-импортных операций в Украине. Подчеркнута значимость определенных направлений совершенствования системы таможенного налогообложения в эффективности и интернационализации национальной экономики.

Ключевые слова: внешнеэкономическая политика, экспортно-импортные операции, таможенное налогообложение, таможенные платежи, таможенно-налоговые льготы, таможенно-тарифное регулирование.

Buhel' Yu.V. Adaptation of the system of customs taxation of Ukraine to world standards. The article deals with the theoretical principles of functioning of the system of taxation of goods when moving through the customs border of Ukraine. The current practice of customs taxation is explored. The existing problems of functioning of the system of customs taxation in Ukraine are highlighted. The directions of optimization of the mechanism of taxation of export-import operations in Ukraine are substantiated. The importance of the specified directions of improvement of the system of customs taxation in the efficiency and internationalization of the national economy is emphasized.

Key words: foreign economic policy, export-import operations, customs taxation, customs payments, customs-tax privileges, customs and tariff regulation.

Митні надходження в структурі податкових надходжень окремих країн

Країна	Німеччина	США	Японія	Аргентина	Панама	Єгипет	Індія	Марокко	Україна	Гамбія
%	38,4	2,5	1,5	8	20,2	20	24,1	20,1	44	44,5

Джерело: складено за даними джерела [7]

Постановка проблеми. Сучасний стан зовнішньоекономічної політики характеризується для України постійним ускладненням торговельних процесів та посиленням вимог міжнародних організацій щодо забезпечення вільного доступу іноземних товарів на внутрішні ринки. Відбувається посилення інтеграційних процесів у світовій економіці, які висувають нові вимоги до розвитку та функціонування національних економічних систем, зокрема у сфері оподаткування. Як наслідок, всі ці процеси обумовлюють серйозні зміни в усвідомленні ролі та значення механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. При цьому важлива роль відводиться системі митного оподаткування, оскільки надходження від адміністрування митних платежів займають високу частку в структурі дохідної частини Державного бюджету України. Тому формування ефективної системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в умовах лібералізації митної політики України є надзвичайно актуальним питанням та потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у вирішення складних проблем оподаткування зовнішньоекономічних операцій зробили такі відомі вчені-економісти, як, зокрема, В. Андрущенко, І. Бураковський, О. Гребельник, Ю. Іванов, А. Крисоватий, П. Мельник, В. Науменко, П. Пашко, В. Суторміна, В. Федосов, С. Юрій. Проте окремі аспекти системи оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності все ще залишаються малодослідженими та потребують детальнішого вивчення.

Формулювання цілей статті. Метою написання статті є розробка науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення системи митного оподаткування зовнішньоекономічної діяльності.

Вклад основного матеріалу. Здійснення ефективних структурних економічних перетворень неможливе без становлення дієвої податкової системи, причому якщо локально розглядати систему вдосконалення ЗЕД відкритої експорто-орієнтованої економіки України, то основну увагу необхідно приділити саме системі оптимізації митних податків. Комплексний аналіз системи митного оподаткування розкриває низку фундаментальних проблем, що потребують нагального вирішення. Серед основних проблем, які потребують нагального вирішення, варто виділити:

- перегляд та відхід від превалювання фіскального пріоритету як у митно-тарифному оподаткуванні, так і в системі митних платежів;
- зменшення податкового тягаря непрямих податків (особливо щодо ПДВ), їх перерозподіл до стандарту ширшого застосування акцизів у середній та довгостроковій перспективі;
- перегляд і скасування неефективних пільг у митному оподаткуванні;
- ліквідацію незначних у фіскальному відношенні митних зборів, що приносять більші ускладнення для розвитку міжнародної торгівлі та інтернаціоналізації

національної економіки, ніж надходжень до державного бюджету України.

Сучасні тенденції розвитку національної економіки дають змогу визначити, що в результаті її поступового становлення на рейки ринкових механізмів функціонування відбуваються докорінний перегляд та зміна функціональних пріоритетів митної діяльності. Вказані трансформації національної митно-регулятивної системи пов'язані насамперед із поступовим відходом від фіскального домінування митної діяльності та заміною його регулятивно-захисною функцією.

Результати наукового пошуку визначають, що критерій фіскальної достатності зводиться до забезпечення такого обсягу податкових надходжень, який є оптимально бажаним відповідно до вимог проголошеної економічної доктрини [3, с. 33]. Згідно з переліком функціональних пріоритетів, покладених, зокрема, в стратегічні нормативні документи в галузі функціонування [4] та реформування [2] митної системи України, основними завданням митниці є захист економічних інтересів, забезпечення економічної безпеки та наповнення державного бюджету. Практика ж діяльності митних органів вказує на тенденцію, неадекватну поставленим вище завданням, адже фіскальна складова митної системи посідає лідируюче перше місце серед таких основних функцій митниці, як регулювання економіки, захист економічних інтересів та забезпечення економічної безпеки держави.

Керуючись практичним досвідом, емпіричними даними функціонування митних систем іноземних держав (табл. 1), а також враховуючи сучасний рівень технологічної оснащеності національної митниці, зазначимо, що оптимальним рівнем митних надходжень на цьому етапі розвитку є такий, що забезпечував би близько 20% загального обсягу податкових надходжень.

В Україні показник рівня митних надходжень у структурі податкових надходжень становить близько 47%, що за нинішніх умов провадження митної діяльності не є сприятливим у рамках забезпечення економічної безпеки та провадження регулятивно-захисної функції, що властиві розвинутому стану митної економіки, адже фіскальний пріоритет (точніше, панічне виконання плану надходжень будь-якою ціною) заважає розвитку пріоритетних у рамках формування митно-тарифних відносин функцій, а саме функції ефективного захисту національного ринку й виробника та регулювання зовнішньої торгівлі.

Повертаючись до особливостей формування функціональної складової митної системи України, погодимося з тим, що одномоментна зміна функціональної спрямованості системи неможлива, більш того, згубна для zdeформованої та надміру залежної від державного бюджету національної економіки. Відходити від указаної специфіки митного оподаткування потрібно поступово. У цьому разі найбільш послідовними кроками щодо зміщення фіскального пріоритету є перш за все реформування системи ПДВ та акцизного податку, що стягуються з імпорту.

Згідно зі статистикою сьогодні ПДВ є основним бюджетоутворюючим податком в Україні. Частка останнього коливається в межах 40% податкових надходжень державного бюджету. Ставка ПДВ сьогодні в Україні складає 20%. При цьому на низку товарів установлено звільнення чи його нульова ставка. З огляду на вказані пільги ефективна (реальна, імпліцитна) ставка ПДВ, згідно з розрахунком фахівців Інституту стратегічних досліджень, з урахуванням обсягів невідшкодованого ПДВ складає близько 11,5% [6]. Зважаючи на це, а також на ту особливість, що неефективне функціонування ПДВ гальмує ефективний розвиток митно-тарифної системи та регулювання, оцінимо характер дії та вплив податку на додану вартість (зокрема, ПДВ на імпорт), виявимо його характеристики та тенденції, а також визначимо ті аспекти вдосконалення, що є актуальними в рамках цього дослідження.

ПДВ є вбудованим економічним стабілізатором, а за умови ефективного використання він є кагалізатором розвитку національної економіки. У період зростання та виходу на стадію «перегріву» економіки ПДВ доцільно тримати на високому рівні, щоби забезпечити у майбутньому мінімальну амплітуду економічних коливань за рахунок обмеження попиту. В період, коли ресурси до розвитку, зокрема зовнішні (для України йдеться про падіння обсягів експорту внаслідок гальмування світового товарного попиту), є обмеженими, ПДВ варто знижувати задля розширення попиту з боку національного споживача. При цьому рівень зниження податку повинен знаходитися в таких межах, щоби позитивний ефект у вигляді зростання попиту на товари (як наслідок, прибутку підприємств) був вищим від втрат у зв'язку зі зменшенням фіскальних надходжень до державного бюджету. В рамках указаного, на думку науковців Національного університету Державної податкової служби України, умови до зниження ПДВ до рівня 15% були сформовані вже у 2008 році [8, с. 124].

Національний характер адміністрування ПДВ на імпорт, а саме його недиверсифікованість і обмеженість двома ставками 20% та 0%, визначає те, що він є повністю нейтральним щодо впливу на формування внутрішнього попиту на товари з-поміж асортименту зовнішньої торгівлі. Розширення діапазону ставок ПДВ залежно від пріоритетності товарів для внутрішнього ринку могло би стати суттєвим регуляторним інструментом, що не суперечить нормам міжнародного права, адже податок стягується однаково і з імпортованих товарів, і з товарів національного виробника.

Так, наприклад, для автомобілів преміум-класу, ювелірних виробів, дорогих годинників, брендового одягу тощо доцільно було би ввести підвищені ставки податку на додану вартість. Це стало би бар'єром для товарного імпорту, що споживає значну частину валютних резервів, та більш ефективним способом фіскального оподаткування товарів розкоші. Товари широкого вжитку та ті, аналоги яких існують в Україні, доцільно було б оподаткувати нормальними ставками ПДВ. На ті ж товари, що стратегічно необхідні для національної економіки, зокрема товари устаткування, обладнання, вузли й напівфабрикати, доцільно ввести знижені ставки податку. При цьому вважаємо, що введення нульових ставок ПДВ навіть на окремі товари (ліки, дитяче харчування тощо) не є доцільним у зв'язку з існуванням загрози через указані товари незаконного витоку капіталу закор-

дон шляхом застосування механізму завищення імпортової вартості, яка жодним чином не оподатковується і через відсутність оподаткування слабше контролюється компетентними органами.

Природа ПДВ визначає його негативний вплив на вирішення однієї з фундаментальних проблем національної економіки, а саме подолання розмаху соціальної нерівності у суспільстві. Тут ПДВ є найбільш яскравим прикладом «податку на бідних», оскільки його частка у структурі витрат особи, як правило, зменшується зі зростанням величини доходу. Таким чином, більш бідні громадяни, споживаючи практично увесь свій дохід, 20% його віддають як сплату ПДВ.

У рамках вирішення проблеми вказаної соціальної невідповідності разом зі зменшенням ставки ПДВ актуальним є розширення номенклатури товарів, що оподатковуються акцизом.

Акциз як непрямий податок має виражено прогресивну по відношенню до росту доходу властивість, адже ним, як правило, оподатковуються товари платоспроможного попиту (автомобілі, нафтопродукти, коштовності тощо) чи ті, що є небажаними для споживання через шкідливість для здоров'я (тютюнові вироби, алкоголь тощо). Вказана позитивна ознака акцизів зумовлює їх поширення у більш ніж 50 країнах світу, зокрема у податкових системах низки розвинених країн, зокрема в Японії він становить 7,3%, США – 6,8%, країнах ЄС – близько 25% від усіх податкових надходжень.

Оцінюючи практику справляння акцизу в Україні, введеному Податковим кодексом у 2011 році, і нинішню потребу її уподібнення до норм ЄС, зазначимо, що рівень надходжень від оподаткування акцизом є досить низьким (близько 10% від рівня податкових надходжень) та потребує щонайменше двократного збільшення. Потребує перегляду також номенклатура оподаткування акцизним збором щодо розширення числа та підвищення рівня ставок на товари платоспроможного попиту, що не виробляються в Україні та інтенсивним чином імпортуються. Варто зауважити, що традиційний характер адміністрування сприяє найбільш ефективному та повному стягненню акцизного збору, адже провадиться через справляння специфічних ставок податку. Тобто розширення номенклатури акцизів потребує мінімальних додаткових адміністративних затрат для компетентних підрозділів митних та податкових органів України порівняно, наприклад, із розширенням номенклатури податків, що стягуються в адвалерний спосіб.

Визначаючи детермінанти ефективності стратегії включення національної економіки у світове економічне середовище щодо оподаткування акцизним податком, скажемо про порівняно вищий відсоток стягнення акцизного збору з товарів, що переміщуються у зовнішній торгівлі, у європейських країнах. Так, наприклад, у Німеччині частка акцизів на зовнішню торгівлю складає близько 53,3% від рівня митних надходжень та перевищує обсяги стягнутого імпортного ПДВ. В Україні рівень імпортних акцизів становить лише 2,7% митних платежів.

Водночас європейська практика оподаткування акцизними платежами містить суттєву відмінність від української в тому, що основна частка, зокрема, зовнішньоторговельних акцизів ЄС стягується з енергоносіїв. В реаліях національної економіки перспектива оподат-

кування останніх (газу, вугілля, нафти тощо) потребує більш виваженого підходу, ніж у платоспроможних європейських економіках, адже торкнеться як вразливих верств споживачів серед населення, так і енергозалежних експортних галузей національної промисловості, а саме металургійної та хімічної.

Наведені вище складові оптимізації є, на нашу думку, об'єктивними орієнтирами, яких варто було б дотримуватися під час проведення трансформації системи митного оподаткування. Реальні потреби національної економіки щодо зниження та диверсифікації ПДВ не суперечать європейському законодавству. Так, згідно з Директивою Ради ЄС «Про спільну систему податку на додану вартість» від 28 листопада 2006 року 2006/112/ЄС [10], що вже застосовується для розроблення змін до національного законодавства та якою керуються усі європейські країни під час створення єдиних правил функціонування податку, звичайна ставка ПДВ не може бути нижче 15%, при цьому знижена ставка податку не може бути нижче 5%. Таким чином, практика справляння ПДВ у ЄС, з одного боку, вирізняється її намаганням до уніфікації (що є логічним на фоні активного переплетення господарських механізмів та проведення скоординованої економічної політики в ЄС), а з іншого боку, має, окрім фіскального навантаження на економіку, виражено регулятивний характер, який є відсутнім у системі стягнення податку в Україні.

Загалом європейські країни мають фактично три режими оподаткування ПДВ, а саме для товарів розкоші та платоспроможного попиту існують підвищені ставки до 27%, для товарів широкого вжитку – не менше 15%, для соціальних товарів, послуг, продуктів, ліків тощо – в межах 5%. Указана практика побудови системи оподаткування загалом та митного оподаткування зокрема з урахуванням наведених раніше фактів є найбільш прийнятною і для національної економіки.

Окрім зміни безпосередньої пропорції в характері оподаткування та розмірах ставок митних податків, раціоналізація митно-податкової системи, спрямована на сприяння ефективному розвитку національної економіки, неможлива без вирішення питань оптимізації митно-податкових пільг і преференцій під час оподаткування зовнішньої торгівлі непрямими податками.

Аналіз указаного питання дає можливість вказати на те, що в багатьох випадках низка пільг у митному оподаткуванні втратила своє принципове значення та роль для ефективного розвитку національної економіки, а пролонгація їх неефективного функціонування за низкою причин не знаходить компетентного аналізу з боку державних органів. У цьому разі, незважаючи на очевидні переваги цільової підтримки як виробників, так і соціальної сфери національної економіки, рівень пільг у митному оподаткуванні продовжує зростати. Головними статтями щодо митно-податкових звільнень нині виступають операції з імпорту природного газу, лікарських засобів, тимчасового ввезення та лізингу, преференції щодо ввезення товарів згідно з Угодами про вільну торгівлю та енергозберігаюче обладнання.

Оцінка актуальності окремих пільг у митному оподаткуванні визначає те, що деякі з них не виконують своє призначення, отже, потребують перегляду. До таких, що не несуть позитивного впливу для ефективного розвитку економіки та соціальної політики держави, можна віднести пільги під час митного опо-

даткування лікарських засобів, виробів медичного призначення та енергозберігаючих товарів. Стосовно доцільності скорочення зазначених пільг, то думка практично однозначна у їх перегляді та скасуванні. Це пов'язане з низкою факторів. До них, як уже згадувалося, перш за все належить факт того, що через відсутність будь-якого оподаткування посилюються ризики незаконного витоку капіталу закордон шляхом застосування механізмів завищення імпортової вартості (трансфертного ціноутворення).

Крім того, повне звільнення від митного оподаткування низки лікарських препаратів, що не мають доведеної лікарської ефективності чи споживаються платоспроможними громадянами (біологічно активні добавки, профілактичні, косметичні та «псевдолікарські» засоби, зокрема мезими, синупрети, бітнери, настоянки) не є доцільним, адже, згідно з підрахунками Кабінету Міністрів України, може поповнити державний бюджет на суму близько 2 млрд. грн. [1].

До того ж повне звільнення від оподаткування лікарських засобів та виробів медичного призначення негативним чином впливає на стан платіжного балансу, економічну безпеку національного виробника та фінансові надходження до державного бюджету. При цьому тенденція імпорту вказаної номенклатури товарів показує нові рекорди з року в рік. У цьому разі з огляду на взяті в межах СОТ зобов'язання про обнуління мит на лікарські засоби найбільш доцільним було б введення пільгових ставок ПДВ на низку товарів з-поміж тих, які декларуються як лікарські засоби та виробі медичного призначення, на рівні 5–10%, а також введення акцизного збору на спиртовмісні настоянки, що не мають прямого лікувального призначення.

Не сприяє налагодженню ефективної системи пільг і преференцій з митного оподаткування повне звільнення від оподаткування імпортованих енергозберігаючих товарів. На думку експертів, нині до таких товарів входить фактично звичайне обладнання та устаткування, а також матеріали, використання яких не відповідає меті вказаної податкової пільги, що приводить лише до необґрунтованих втрат державного бюджету та стимулювання іноземного виробника [5; 9].

Водночас оптимальним механізмом сприянню енергозбереження, на нашу думку, могла би стати цільова підтримка вказаного товарного сегменту шляхом державних дотацій підприємствам на купівлю устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаючого обладнання, засобів вимірювання, матеріалів, устаткування та комплектуючих, що застосовуються для їх виробництва тощо, як іноземного, так і національного виробництва, що використовуються за цільовим призначенням на митній території України.

Висновки. Отже, важливо зазначити, що трансформація митного оподаткування та митно-тарифного регулювання є єдино спрямованими процесами. У цьому разі система окреслених напрямів удосконалення та оптимізації, з одного боку, наближує й уніфікує національну систему митного регулювання до стандартів розвинутих світових економік, а з іншого боку, повною мірою сприяє побудові, розвитку та ефективності економіки в Україні, що, безперечно, є визначальним чинником швидкої та ефективної інтернаціоналізації національної економіки у світове економічне середовище.

Список використаних джерел:

1. Кабмін скасує митні пільги на мільярди гривень. URL: <http://www.epravda.com.ua/news/22/03/18/318876>.
2. Концепція реформування діяльності Державної митної служби України «Обличчям до людей»: затверджена Рішенням колегії Держмитслужби України від 29 жовтня 2010 року. URL: <http://www.customs.gov.ua>.
3. Ліпихіна Т. Оподаткування експортно-імпорتنних операцій в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності в Україні: дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.05.01; Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ, 2002. 223 с.
4. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Мільярди для «зелених чоловічків». URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/11/30/348032>.
6. Напрями та механізми підвищення фіскальної та регулятивної ефективності ПДВ: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/247>.
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
8. Мельник П., Тарангул Л., Варналій З. та ін. Податкова політика України: стан, проблеми, та перспективи: монографія / за ред. З. Варналія. Київ: Знання України, 2008. 675 с.
9. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо скасування окремих податкових пільг: Проект закону. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2474%D0%B0&skl=8.
10. Про спільну систему податку на додану вартість: Директива Ради ЄС від 28 листопада 2006 року № 2006/112/ЄС. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

UDC 336.71:336.774

Holyk M.M.,
Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at in Department of Finance,
Banking and Entrepreneurship,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics

**MODERN APPROACHES TO THE EVALUATION OF THE BORROWER'S
CREDITWORTHINESS OF A COMMERCIAL BANK: THEORETICAL AND
METHODOLOGICAL ASPECTS**

Holyk M.M. Modern approaches to the evaluation of the borrower's creditworthiness of a commercial bank: theoretical and methodological aspects. The article is devoted to the study of modern domestic and foreign approaches to the evaluation of the borrower's creditworthiness of a commercial bank. The author considers the existing theoretical approaches to the understanding of the essence of creditworthiness as the capacity of the bank's client to pay off debt obligations fully and in the term specified in the loan agreement. The key models and methods for the evaluation of the borrower's creditworthiness of a banking institution that are used in domestic and foreign practice are investigated. The necessity of taking into account qualitative indicators in evaluating the borrower's creditworthiness by Ukrainian banks is emphasized to reduce the probability of occurrence of credit risk for the banking institution and increase the efficiency of the domestic banking system functioning as a whole.

Key words: creditworthiness, evaluation of creditworthiness, borrower, commercial bank, rating method, model of integral indicator calculation.

Голик М.М. Сучасні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти. Статтю присвячено дослідженню сучасних вітчизняних та зарубіжних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку. Розглянуто існуючі теоретичні підходи до розуміння сутності кредитоспроможності як спроможності клієнта банку в повному обсязі та у визначений кредитним договором термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями. Досліджено ключові моделі і методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківської установи, що застосовуються у вітчизняній та зарубіжній практиці. Наголошено на необхідності врахування якісних показників при оцінці кредитоспроможності позичальника банками України з метою зниження ймовірності настання кредитного ризику для банківської установи та підвищення ефективності функціонування вітчизняної банківської системи загалом.

Ключові слова: кредитоспроможність, оцінка кредитоспроможності, позичальник, комерційний банк, рейтинговий метод, модель розрахунку інтегрального показника.

Голик М.М. Современные подходы к оценке кредитоспособности заемщика коммерческого банка: теоретико-методологические аспекты. Статья посвящена исследованию современных отечественных и